

A hatósági ellenőrzések tapasztalatai a Dél-alföldi régióban – Szeged

Vám- és Pénzügyőri Hivatal Szeged

A szegedi Fővámhivatal (2009. január 1-jétől Vám- és Pénzügyőri Hivatal Szeged) 2008. augusztus 15-én kezdte meg a környezetvédelmi termékdíjjal kapcsolatos hatósági felügyelet keretében végzett helyszíni ellenőrzéseit, és még abban az évben további, több mint húsz alkalommal kezdeményezett e tekintetben eljárást. Ez a szám 2009-ben még tovább növekedett, hiszen a hivatal ellenőrzéseinek számát e tekintetben megduplázta.

Az ellenőrzések elsősorban a csomagolási tevékenységet folytató és a kereskedelmi csomagolás hatálya alá tartozó termékek értékesítését végző egyéni vállalkozókra, Bt-kre és Kft-kre irányultak. Tevékenységi körük szerint ezek a gazdálkodók jellemzően:

- o melegkonyhás vendéglátóhelyek, vendéglátó ipari egységek /éttermek, cukrászdák, pizzériák/, amelyeknél a csomagolás pl.: műanyag- és papírdoboz, csomagolópapír, celofáncsomagoló és papírtasak, illetve
- o nem jövedéki engedélyes kereskedők, ahol a kereskedelmi csomagolás pl.: műanyag és üveg palackban forgalomba hozott italtermékek termékdíja lehet jelentős.

A hatósági ellenőrzések eredményeként **a gazdálkodók többségénél jogsértés megállapítására került sor**, amely a bejelentkezési, bevallási és nyilvántartás vezetési kötelezettség elmulasztásában nyilvánult meg. A gazdálkodó legtöbbször az ellenőrzés alkalmával szembesült azzal a ténnyel, hogy a tevékenysége során az általa forgalmazott termékek egy része, illetve a csomagolóanyagok alkalmazása miatt környezetvédelmi termékdíjjal kapcsolatos kötelezettsége keletkezik. A jogsértések feltárása a kezdeti időszakban az ellenőrzött gazdálkodók többségére jellemző volt, később ez az arány folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, amely elsősorban az ellenőrzések során, illetve azon kívül a Vám- és Pénzügyőri Hivatal Szeged folyamatos termékdíjjal kapcsolatos tájékoztatásának is köszönhető volt.

A pénzügyőrök a felmerülő kérdések széles skálájára igyekeztek minden szempontból kielégítő választ adni az ügyfelek részére. Ilyen és ehhez hasonló kérdések hangzottak el az elmúlt időszakban:

- o Mit jelent a környezetvédelmi termékdíj?
- o Mióta kell termékdíjat fizetni?
- o Hol lehet tájékoztatást kapni a termékdíjjal kapcsolatban?
- o Ki tudja elkészíteni a bejelentkezést és a bevallást?
- o A könyvelő miért nem tájékoztatta a termékdíj fizetési kötelezettségről?
- o Mi a különbség a csomagolás és a kereskedelmi csomagolás között?

Tapasztalataink alapján **a kötelezettek nagy többsége elsősorban a könyvelőjét teszi felelőssé a mulasztásért**, hiszen az adózással összefüggő feladataik teljesítésével őt bízzák meg. A könyvelők termékdíjjal kapcsolatos tájékozottságáról elmondható, hogy kevesen jártasak e témában és csak néhányuk rendelkezik megfelelő felkészültséget jelentő tudással a jogszabályok értelmezése,

alkalmazása és a kötelezettségek teljesítésének módját illetően. Ezért célszerű lenne a részükre megvalósuló, megfelelő fórumokon történő folyamatos tájékoztatás. Az érintettek sokszor hivatkoznak a jogszabályok értelmezésének nehézségeire. Számukra segítséget jelentene minél több életszerű példa felvázolása, hogy a mindennapi élet során felmerülő kérdéseik megválaszolásra kerüljenek.

Mind a kötelezetti kör, mind pedig a könyvelés és adózás területén dolgozók **hiányos tájékozottságából fakad** a jogszabályok sok esetben téves, vagy nem eléggé körültekintő módon való értelmezése. Tapasztalataink szerint az egyik tipikus példa erre a 2009-ben módosult ún. „50 négyzetméteres” szabály értelmezése. Az ebben érintettek közül szinte senki nem tudta mi a különbség csomagolás és a kereskedelmi csomagolás hatálya alá tartozó termékek között, ezért a mentességet mindkét termékkörre nézve érvényesnek értelmezték. A kereskedelmi csomagolásban érintetteknél több alkalommal előfordult, hogy a gyártó általi megfizetést követően nem tudták, hogy mint első továbbforgalmazók ők is kötelezetté válnak. Nem értették, hogy ha a gyártó már egyszer megfizette a termékdíjat, akkor miért válnak ők is kötelezetté, miért kell ugyanarra a termékre többször megfizetni a termékdíjat?

Jelentős hiányosságokat tapasztaltunk és tapasztalunk máig a **számlazáradékokat illetően**. A termékdíj számlán való feltüntetése és a termékdíj számlán történő átvállalásának esetében is csak nagyon ritkán szerepel a vonatkozó jogszabályokban meghatározott, pontos és elfogadható szöveg a záradékban.

A Kt. módosítása során a 2009. január elsejétől életbe lépő szabályozások a korábbinál még hatékonyabban segítik elő az Európai Unió hulladék keretirányelve által meghatározott környezetvédelmi célok megvalósulását a hulladékgazdálkodás terén. E szabályozás egyik legfontosabb eleme – a levonás intézményének bevezetésével – a csomagolási hulladékok kezelésére vonatkozó előírások, melyek a csomagolóanyagok anyagában történő hasznosítását ösztönzik. Az ügyfelek tájékoztatása során a jogszabályok értelmezése és a kötelezettségeket érintő felvilágosítás mellett fontosnak tartanánk tudatosítani az ügyfelekben a termékdíjas szabályozás valódi célját, vagyis a hulladékgazdálkodással összefüggő célok ösztönzését és az előírások teljesítését. Így az oly sokszor elhangzó „miértek” megválaszolása és a környezettudatos szemlélet alakulása útján még hatékonyabban érhető el a jogkövető magatartás terjedése.

A szegedi Vám- és Pénzügyőri Hivatal az ellenőrzések során elsősorban arra törekedett, hogy az ügyfeleket a kötelezettségeik teljesítésére ösztönözze azért, hogy a központi költségvetés számára az előirányzott termékdíj bevételeket biztosítsa és segítse a Kt. preambulumban megfogalmazott célok teljesülését.

Kotogány Ágnes